

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 5073/2023
09.03.2023. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Драгане Маринковић, председника већа, Марине Милановић и Зорице Булајић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., Општина ..., чији је пуномоћник Дражен Мијатовић, адвокат из ..., против тужене ББ из ..., Општина ..., са боравиштем у Републици Словенији, чији је пуномоћник Радомир Филиповић, адвокат из ... ради одржавања личних односа родитеља и деце, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Нишу Гж2 364/22 од 22.09.2022. године, у седници већа одржаној 09.03.2023. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија тужиоца изјављена против пресуде Апелационог суда у Нишу Гж2 364/22 од 22.09.2022. године.

Образложење

Пресудом Основног суда у Алексинцу П2 155/20 од 07.04.2022. године, првим ставом изреке, уређен је начин одржавања личних односа између тужиоца и мал. ВВ, рођене ...2007. године тако што ће се одвијати у контролисаним условима у Центру за социјални рад у ..., Република Словенија, у присуству стручних радника центра и по договору родитеља. Другим ставом изреке, одбијен је као неоснован предлог тужиоца за одређивање привремене мере ради привременог уређења одржавања личних односа тужиоца са мал. ГГ и мал. ВВ, на начин што ће тужилац своју малолетну децу виђати једанпут месечно у просторијама Центра за социјални рад у Нишу, и то последњег петка у месецу у трајању од по два часа, а да након привикавања деце на виђање са оцем, уз консултацију стручног тима Центра за социјални рад у Нишу, у наставку виђање ће се одвијати такође једном месечно последњег петка у месецу у породичној кући тужиоца у ... . Ставом трећим изреке, одлучено је да свака странка сноси своје трошкове.

Пресудом Апелационог суда у Нишу Гж2 364/22 од 22.09.2022. године, одбијена је као неоснована жалба тужиоца и првостепена пресуда потврђена.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужилац је благовремено изјавио ревизију због битних повреда одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Испитујући правилност побијане одлуке у смислу члана 408. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“ број 72/11, 55/14, 87/18 и 18/20), Врховни касациони суд је утврдио да је ревизија неоснована.

У спроведеном поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју Врховни касациони суд пази по службеној дужности. Није учињена ни битна повреда из одредбе члана 374. став 1. у вези са чланом 8. Закона о парничном поступку, на коју тужилац садржином ревизије указује, с обзиром да у поступку пред другостепеним судом одлука није донета након одржане расправе и оцене доказа пред тим судом, већ на основу чињеничног стања утврђеног у првостепеном поступку.

Према утврђеном чињеничном стању, парничне странке су биле у браку од ...2003. године, у ком је рођено двоје деце, син ГГ, рођен ...2003. године и ћерка мал. ВВ, рођена ...2007. године. Тужилац је од 2007. године запослен као ... у Словенији, где се тужена са децом преселила у 2016. године и где имају боравиште. Брачна заједница странака је због поремећених односа фактички престала 2016. године, деца су остала да живе са мајком, а тужилац не остварује контакт са децом. Тужиоцу је због насиља у породици 29.09.2016. године изречена мера забране приближавања туженој и деци од стране полиције у ... која је истекла 22.05.2017. године. Према извештају Центра за социјални рад у ... у Словенији, обављен је разговор са децом без присуства мајке и констатовано је да су се деца добро укључила у окружење и адаптирала у школи, имају пријатеље међу вршњацима, а недостају им сродници са мајчине стране са којима имају контакт телефоном и преко интернета, док са сродницима са очеве стране немају контакт. Деца одбијају сваки контакт са оцем, везана су за мајку и у њиховом интересу је да буду поверена мајци. Имајући у виду да је контакт оца са децом прекинут 2016. године, потребно радити на реуспостављању контакта, а конкретан модел није наведен. Према налазу и мишљењу Центра за социјални рад у Нишу, у интересу мал. деце је да што пре отпочне контакт деце са оцем, постепено, најпре у контролисаним условима у просторијама органа старатељства. Мал. ВВ је у Универзитетском клиничком центру у ... – Педијатријска клиника, лечена због обостраног Retrobulbarnog neuritisa у склопу са Neuromielitismom optika spektrom disease, због чега је потпуно ослепела и потребно јој је лечење кортикостероидима, а увођењем додатне имуно-супресивне терапије вид је почео постепено да се поправља. Мал. детету је потребна стална помоћ мајке при свакодневним активностима и чести контролни прегледи на клиници, због чега јој се не саветују било каква даља путовања, нити путовања у земље где постоји већа могућност одређених зараза. Пресудом Основног суда у Алексинцу П2 215/16 од 31.01.2019. године, разведен је брак странака, малолетна деца поверена мајци на самостално вршење родитељског права и тужилац обавезан да доприноси издржавању деце у месечним износима по 100 евра, уређен модел одржавања личних односа деце са оцем, одбијен захтев тужиоца да му се деца повере и тужена доприноси њиховом издржавању. Допунском пресудом П2 215/16 од 12.03.2019. године, одбијен је предлог тужиоца за одређивање привремене мере ради одржавања личних односа тужиоца и деце на начин описан у изреци те пресуде. Пресудом Апелационог суда у Нишу Гж2 200/2019 од 14.05.2019. године потврђена је допунска пресуда и првостепена пресуда у погледу одлуке за вршење родитељског права и у делу одлуке за издржавања мал. деце и трошковима поступка, а преиначена одлука у погледу одржавања личних односа тако што је одбијен противтужбени захтев тужене за уређење личних односа. Решењем Врховног касационог суда Рев 3772/2019 од 17.10.2019. године, укинута је одлука у погледу одржавања личних односа и трошковима поступка. У поновном поступку Центар за социјални рад у Нишу је обавестио суд да није у могућности да достави тражени налаз и мишљење, јер од органа старатељства у Словенији, по замолници није добио мишљење у погледу одржавања личних односа мал. деце са тужиоцем. У међувремену, син странака, ГГ је постао пунолетан.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, а имајући у виду све околности конкретног случаја, пре свега здравствено стање мал. ВВ, као и дужи прекид контакта мал. детета са оцем, нижестепени судови су закључили да је најбољем интересу ВВ да одржава личне односе са својим оцем у контролисаним условима у Центру за социјални рад у ... (где мал. дете тренутно живи) уз присуство стручних радника.

Нису основани ревизијски наводи којима се побија одлука о начину одржавања личних односа малолетног детета и тужиоца.

Одредбом члана 3. став 1. Конвенције о правима детета, прописано је да у свим активностима које се тичу деце од примарног значаја су интереси детета, без обзира на то да ли га спроводе јавне или приватне институције за социјалну заштиту, судови, административни органи или законодавна тела. Чланом 8. став 1. Конвенције прописано је да се државе чланице обавезују да поштују право детета на очување свог идентитета, укључујући држављанство, име и породичне везе, како је то признато законом, без незаконитог мешања, а чланом 9. став 3. прописано је право детета одвојеног од једног или оба родитеља да редовно одржава личне односе и непосредне контакте са оба родитеља, осим ако је то у супротности са најбољим интересом детета.

Породичним законом је прописано да дете има право да одржава личне односе и са родитељем са којим не живи (члан 61. став 1), као и да у спору за заштиту права детета и у спору за вршење, односно лишење родитељског права, суд је увек дужан да се руководи најбољим интересом детета (члан 266. став 1).

Сагласно наведеном, најбољи интерес детета је правни стандард који се цени према околностима сваког конкретног случаја, а елементи за процену су, између осталог, узраст и пол детета, жеље и осећања детета с обзиром на узраст и зрелост, потребе детета и то: васпитне, затим потребе становања, исхране, одевања, здравствене бриге и друго, као и способност родитеља да задовољи утврђене потребе.

По оцени Врховног касационог суда правилно су нижестепени судови применили материјално право и утврдили најбољи интерес малолетног детета да са оцем, као родитељем који не врши родитељско право одржава личне контакте у контролисаним условима у надлежном органу старатељства у месту где мал. ВВ тренутно живи уз присуство стручних радника тог органа. Супротно ревизијским наводима, правилно су нижестепени судови ценили елементе за процену најбољег интереса мал. детета прихватајући мишљење органа старатељства Центра за социјални рад у ... (од 28.12.2017. године) да је у интересу мал. детета да се повери мајци на самостално вршење родитељског права уз поступно реуспостављање контакта оца са децом и мишљење Центра за социјални рад у Нишу (од 02.07.2018. године) да је потребно да мал.дете што пре отпочне контакт са оцем, постепено, најпре у контролисаним условима у просторијама органа старатељства у месту где мал.дете живи и у присуству стручних радника.

Неосновани су ревизијски наводи тужиоца којима се оспорава правилност другостепене одлуке о начину одржавања личних односа тужиоца са мал. ВВ, с обзиром на чињеницу да је од давања мишљења органа старатељства из Словеније и Ниша (која су дата 2017. и 2018. године) протекло пет година, а да није прибављено ново мишљење. Наиме, побијаном одлуком је правилном применом чланова 6, 61. и 266. став 1. Породичног закона уређен начин одржавања контаката тужиоца са мал. ВВ, који модел омогућава реуспостављање контакта мал.детета са оцем који је прекинут у дужем временском интервалу (2016. године), и стварање и даље развијање емотивне блискости између малолетног детета и оца, посебно имајући у виду узраст, пол, здравствено стање, емоционалне и развојне потребе детета.

У конкретном случају, а водећи рачуна управо о добробити мал. ВВ и њеном најбољем интересу, и имајући у виду дужину прекида контакта мал.детета са оцем, њено здравствено стање због којег није у њеном интересу да путује, те дужину трајања ове парнице, одређен је модел одржавања личних односа мал.детета са оцем, као родитељем коме није поверено у контролисаним условима органа старатељства у месту којем мал.дете живи, а с обзиром на чињеницу да је несумњиво потребан период прилагођавања, ради успостављања стабилног односа мал. детета са оцем. Најбољи интерес детета је увек приоритетан када се одлучује о заштити права и интереса детета и цени се према околностима сваког конкретног случаја, што су нижестепени судови правилно учинили, након прибављања налаза Центра за социјални рад (од 28.12.2017. године и 02.07.2018. године) применом члана 270. Породичног закона и њихове правилне оцене. Стога су неосновани наводи ревизије о погрешној примени материјалног права.

Супротно наводима ревизије, по оцени Врховног касационог суда начин на који је уређен начин одржавања личних односа између тужиоца и малолетног детета је у његовом најбољем интересу, будући да ће усвојени модел омогућити развијање блиског и емотивног односа оца и мал.ћерке, несумњиво потребног за њен правилан психофизички развој и у исто време обезбедити тужиоцу (као родитељу који не врши родитељско право) да учествује у чувању, подизању и васпитању мал. детета и да одлучује о питањима која битно утичу на живот детета.

На основу члана 414. став 1. ЗПП, Врховни касациони суд је одлучио као у изреци.

**Председник већа – судија
Драгана Маринковић,с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић